

בית משפט השלום בבתי ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

בפני כבוד הרשמת הבכירה ויג'דאן חליחל

תובע מתנאל חמו

נגד

נתבעת שירן אזור צדוק

בשם התובע-עו"ד יוני ג'ורנו

בשם הנתבע-עו"ד אייל אבולפיה

פסק – דין

התובענה שבפני עוסקת בשאלה, האם שיתוף פרסום ברשת החברתית פייסבוק (Facebook) (להלן: **הרשת החברתית או פייסבוק**), העוסק בסרטון המתעד פעילות משטרתית של התובע, שוטר במקצועו, מהווה עילה לתביעה לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: החוק).

המסגרת העובדתית וטענות הצדדים

1. בדף הפייסבוק האישי של הנתבעת, נעשה שיתוף של פרסום, בו תועדה פעילות משטרתית בה מעורב אזרח על אופניים ברחוב. אותו אזרח, מר איתי אחוון (אשר אינו צד להליך דנן אלא מתנהל נגדו הליך נפרד) שיתף את התיעוד ברשת וצירף לו את תיאור האירוע מנקודת מבטו (להלן: הפרסום). לציון, כי הפרסום נשא את שמות השוטרים המעורבים (ביניהם התובע), וכן "תיוג" של עמודי הפייסבוק האישיים שלהם, אך פרסום זה עבר גרסאות ושינויים, במסגרתם הושמטו פרטים מזהים אלה כפי שיפורט להלן. התובע סבור כי פרסום זה מוציא את דיבתו רעה ועל כן הוגשה התביעה לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק איסור לשון הרע או החוק).

2. פרסומו של מר אחוון גרר תגובות רבות, ביניהן כתבה אינטרנטית בעיתון מקומי, תגובות בפרסום עצמו ושיתופים. בעניינינו, שיתפה הנתבעת את הפרסום בעמוד הפייסבוק שלה בצירוף הכיתוב "חיות אדם גואל נפש" (כך במקור. להלן יקרא: השיתוף).

3. לצד הנתבעת, נתבעו בהליך שלושה נתבעים נוספים בגין תגובות אחרות הקשורות לפרסום. פסק דין ניתן בעניין הנתבע 1 בתאריך 4.10.2021, שם נקבע כי על אף הביטויים הקשים שהשמיע הנתבע, לא היה בהם משום התייחסות לזהות התובע עצמו, ולא ניתן ללמוד מהם על זהות התובע.

בית משפט השלום בבתי ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

זאת שכן בתגובה שכתב וכן בכתבה ששיתף, לא הוזכרו שמות השוטרים אשר היו מעורבים באירוע. בין הנתבע 2 לתובע נחתם הסכם פשרה והנתבעת 4 נמחקה מכתב התביעה בסמוך לאחר שהוגש. על כן, יעסוק פסק דין זה בעניינה של הנתבעת 3 בלבד.

4. בכתב התביעה, נטען כי הנתבעת השפילה את התובע בפרסומיה, וכי אלה עומדים בהגדרת "פרסום לשון הרע" בהתאם לס' 2 לחוק, ופרסומם מהווה עוולה אזרחית לפי ס' 7 לחוק. כמו כן, נטען, כי בעניינינו מדובר בעוולה "נמשכת", שכן הפרסומים ברשתות החברתיות אינם נעלמים אלא נשארים על גבי האינטרנט לאורך זמן.

5. בכתב ההגנה נטען, כי יש להורות על סילוק התביעה על הסף. ראשית, טוענת הנתבעת, כי התובע עושה שימוש לרעה בהליכי משפט בחוסר תום לב, בכך שהוא "גורר" את הנתבעים לתביעה בסדר דין מהיר, על אף שהיה עליו להגיש את התביעה כארבע תביעות נפרדות בבית המשפט לתביעות קטנות. זאת, שכן תגובות הנתבעים נכתבו בהקשרים אחרים, והמסגרת המשפטית בעניינין שונה. על כן, טוענת הנתבעת, כי מדובר בניצול לרעה של הליכי משפט ויש לסלק את התביעה על הסף מכוח תקנה 42 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018. כמו כן, טוענת כי התובע הגיש תביעה זו בניגוד לפסיקה הקיימת הקובעת שאמירות מסוימות אינן נחשבות לשון הרע, וגם מנימוק זה יש לדחות את התביעה על הסף.

6. עוד מוסיפה הנתבעת, כי יש לדחות את התביעה על הסף מחמת היעדר עילה. לדבריה, מדובר בתביעת השתקה מובהקת, המנוסחת באופן כללי ועמום. מכיוון שהשיתוף מהווה ביטוי לדעתה של הנתבעת, הרי שמדובר בתביעת השתקה. בנוסף, טוענת הנתבעת גם כי לשיתוף הפרסום בעמוד הפייסבוק שלה לא נוספה כל תגובה או חיבוב ("לייק"), ועל כן מדובר בזוטי דברים ובפגיעה מזערית בזכות.

7. לגופו של עניין, טוענת הנתבעת כי השיתוף חוסה תחת חופש הביטוי, שהוא עקרון מרכזי בשיטת המשפט ומידת ההגנה עליו גבוהה. כמו כן, טוענת, כי מדובר בפרסום ביקורת לגיטימית על עובד ציבור. לדבריה, בחינת קיומה של לשון הרע נגזרת בין היתר ממושא הפרסום, ומהשאלה האם הוא נחשב דמות ציבורית. לטענתה, יש להבחין בין ביטויים המתייחסים לאיש ציבור לבין כאלה שאינם מופנים לאיש ציבור. זאת, מהטעם כי הביקורת על איש ציבור חיונית לממשל דמוקרטי תקין; כי קיימת הנחה שכוונתם של אנשי הציבור היא לחשוף עצמם לעיני הציבור ולביקורת; וכי לאנשי ציבור קיימת גישה לתקשורת ואפשרות להגן על שמם הטוב. כך, טוענת כי בקשר לשוטרים בפרט, יש חשיבות מוגברת לביקורת על פעולתם. לחילופין, טוענת הנתבעת כי עומדות לה הגנות אמת דיברתי, הגנות תום הלב, הגנת מעשה של מה בכך והגנת זוטי דברים.

בית משפט השלום בבתי ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

8. ביום 4.2.2021 אושרה בקשתה של האגודה לזכויות האזרח (להלן: האגודה) להצטרף כידידת בית המשפט בתיק. האגודה הגישה ביום 2.3.2021, את עמדתה לעניין האפקט המצנן שעלול להיות על חופש הביטוי בעקבות התביעה ותביעות דומות נוספות. לדבריה, מדובר ב"גל של תביעות דיבה" שהגישו שוטרים כנגד אזרחים, בעקבות ביקורת שנמתחה על פעילות השוטרים ברשת הפייסבוק. במקרים רבים, האזרחים הנתבעים הם נטולי גב כלכלי ומעדיפים להתפשר ולשלם על מנת שלא להגיע לבית המשפט. כך, ההגנה על חופש הביטוי היא קשה במיוחד עבור אזרחים אלו והתביעות עלולות לגרום לאזרחים להימנע מראש מפרסום דעותיהם או מלקיחת חלק בהליך המשפטי. עוד מצינת האגודה, כי תביעות השוטרים מהוות תביעות השתקה, שמאפייניהן הם העניין הציבורי שבפרסום שנגדו הן יוצאות, והאפקט המצנן הנובע מניהולן, העלול להוביל למסר לאזרחים שעדיף להם להימנע מהשתתפות בשיח הציבורי.

9. האגודה מציינת עוד, כי תביעות השוטרים מנוגדות לאינטרס הציבורי המיוחד בדבר ניהול שיח הנוגע לאלימות משטרתית. שיח זה, מתנהל בעיקר ברשת החברתית, ולטענת האגודה הוביל לדיונים בנושא גם בוועדות הכנסת ובמשטרת ישראל. בנוסף, האגודה מעלה שורה של פסקי דין המעניקים הגנה מוגברת לביטויים אשר מתפרסמים ברשת החברתית. זאת, מהטעם כי הרשת החברתית מאפשרת לכל אדם לממש את חופש הביטוי הנתון לו, בקלות יתרה מבעבר ומשכך קיימת חשיבות לאפשר את השיח המתנהל בהן.

10. זאת ועוד, האגודה טוענת כי הפרסומים שבמוקד תביעות השוטרים אינם פרסומים שניתן להיתקל בהם באקראי, אלא תגובות ברשתות החברתיות שאיתורן דורש השקעה ממושכת. לדבריה, בניגוד לטענה כי "הרשת זוכרת הכל", הרי שתגובות אלו נבלעות בתוך המון התגובות וכוחן המשמיץ הוא שולי וזניח. עוד טוענת האגודה, כי הדבר משקף את העובדה שתביעות השוטרים מאופיינות בבחירה בררנית של נתבעים. כך, נבחרים נתבעים בודדים ע"י התובע או בא כוחו, אשר עיון בכלל התגובות שנעשו לפרסום מסוים מעלה כי אין הבדל בין אלו שנבחרו כנתבעים לאלו שלא, ומהווים "תמרור אזהרה באשר למניעי התובע".

11. לבסוף, לדברי האגודה, ביקורת בוטה, גידופים וקללות אינם לשון הרע. האגודה מעלה שורה של פסיקות אשר קבעו כי חופש הביטוי שייך גם למי שמתנסח באופן "נמוך" או "עילג", וכן כי ככל שמדובר בביטויים שכיחים בשפה היום יומית, קבלתם כלשון הרע עלולה להציף את בתי המשפט בתביעות. האגודה מציינת, כי הגישה הרואה בקללות וגידופים חלק מחופש הביטוי יושמה בפסיקה גם בהקשר של ביטויים ברשת האינטרנט.

עתה אעבור לליבון הדברים.

בית משפט השלום בבית ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

דיון והכרעה

12. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, שמעתי את העדויות ועיינתי במוצגים שצורפו לכתב התביעה ובניהם "צילום מסך" של השיתוף המדובר וסרטון שהוצג לבית המשפט בדיון, מצאתי, כי דין התובענה להידחות. אנמק.

13. בהתאם לסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם ;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו ;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו ;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו ;

14. בפסיקה נקבע, כי בחינת השאלה האם ביטוי עולה כדי לשון הרע תעשה בארבעה שלבים. הראשון, הוא בחינת הביטוי והמשמעות העולה ממנו באופן אובייקטיבי בהתאם לנסיבות חיצוניות וללשון הדברים ; השני, בחינה האם מדובר בביטוי המטיל חבות בגינו ; בשלב השלישי, יש לבחון האם עומדת למפרסם אחת מן ההגנות המופיעות בחוק איסור לשון הרע והרביעי הוא דיון בשאלת הפיצויים (ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ, פ"ד נח(3) 558, 568 (2004)).

האם מדובר בפרסום ?

15. לאחר שבחנתי את השיתוף שעשתה הנתבעת, לאור פסיקת בית המשפט העליון ברע"א 1239/19 שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ (08.01.2020 ; להלן : עניין ניידלי), מצאתי כי הוא חוסה תחת הגדרתו של "פרסום" לפי חוק איסור לשון הרע.

16. בעניין ניידלי נקבע לעניין שיתוף פרסומים ברשתות החברתיות, כי : "יש מקום לאמץ את הפרשנות... לפיה יש להבחין בין פעולת השיתוף לבין סימון הלייק (או סימוני "תחושה" דומים) ולקבוע כי רק הראשונה עולה כדי פרסום כמובנו בחוק איסור לשון הרע. מבחינת לשון החוק, ראוי לציין כי פרק ג' לחוק איסור לשון הרע – שעניינו בפרסומים מותרים, הגנות והקלות – כולל התייחסות גם לפרסומים חוזרים, שאינם אלא חזרה על דברים שפורסמו קודם לכן... בחירתו של המחוקק להעניק חסינות או הקלה למי שפרסומו הוא בגדר חזרה על פרסום קודם משמיעה מאליה כי החוק נועד לחול גם בעניינם של פרסומים שאינם "מקוריים"."

בית משפט השלום בבת ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

עוד נקבע, כי "פעולת השיתוף יוצרת מעין "עותק" של הפרסום העולתי אשר יוצג לחבריו או עוקביו של המשתף ברשת החברתית. מדובר אפוא בפעולה של חזרה על פרסום מסוים החושפת אותו למשתמשים נוספים – בדרך כלל, מי שמצוי ברשימת החברים או העוקבים של המשתף, שאולי לא נחשפו לפרסום המקורי. באופן כללי ניתן לומר כי פעולה של שיתוף עשויה להקנות לפרסום מסוים תפוצה נרחבת ותהודה רבה (ובכך לתרום להפיכתו ל"ויראלי"), מעבר למה שהיה מקבל לולא שותף. כך למשל ייתכן כי מפרסם של פוסט מסוים שיש בו משום לשון הרע אינו בעל חברים או עוקבים רבים, וכך הפרסום המקורי אינו צפוי להיחשף בתפוצה רחבה, אולם כאשר משתמש אחר בעל עוקבים רבים משתף אותו הוא מגדיל את תפוצתו בהרבה באופן שמעצים את הפגיעה בשם הטוב של הנפגע, או לכל הפחות פוגע באותה מידה".

האם הפרסום מהווה לשון הרע?

17. בדיון העלה ב"כ הנתבעת את הטענה, כי "לא הוכח שהדברים שנכתבו והשיתוף מיוחסים לתובע". כלומר, מתייחס ב"כ הנתבעת לדרישת הזיהוי שבחוק, במסגרתה "נדרש כי במוקד הדברים העשויים להוות לשון הרע יעמוד אדם, קרי יחיד או תאגיד. רק כאשר הדברים שפורסמו עלולים להשפילו, לבזותו או לפגוע בו (בהתאם לחלופות המנויות בסעיף זה) מדובר בלשון הרע" (ע"א 8345/08 **בן נתן נ' בכרי**, סה(1) 567 (2011)). טענה זו מקובלת עלי. התובע סמך את טענותיו על צילום מסך בו נראה השיתוף שנעשה באמצעות פרופיל הפייסבוק של הנתבעת. עם זאת, בצילום זה לא מופיעים פרטיו, תמונתו או תיוג עמוד הפייסבוק של התובע. כל שמופיע שם הן שתי השורות הראשונות של הפרסום, מתחתיהן הכיתוב "**...הצג עוד**" וכן תמונתו של אחוון, כותב הפוסט המקורי.

18. כאשר נשאל התובע בדיון האם רואים את תמונתו בצילום המסך שהוצג, ענה "**רשום הצג עוד, השם שלי מתויג עם תמונה שלי והעמוד פייסבוק שלי עם קישור**" (שורות 13-14 בעמ' 8 לפרוטוקול הדיון מיום 18.4.2021). כמו כן, כאשר טען ב"כ הנתבעת כי תמונתו של התובע אינה מופיעה בצילום המסך, השיב התובע "**רשום למטה הצג עוד, המשך הפוסט זה המשך התגובות**" (שורה 34 בעמ' 8).

19. התובע אף העיד כי הוא יודע שהפרסום המקורי שונה ונערך ע"י מר אחוון מספר פעמים, וכאשר הציג לו ב"כ הנתבעת עותק של הפרסום, השיב "**אני לא יודע אם הוא לפני או אחרי עריכה**" (שורות 18-19 בעמ' 8). יתרה מכך, מר אחוון בעצמו העיד כי שינה את הפרסום, ואמר כי תחילה העלה את הפוסט בצירוף שמו של התובע, ולאחר זמן קצר השם נמחק (שורה 23 בעמ' 16).

20. כלל הוא כי על התובע מוטל נטל השכנוע בנוגע לקיומה של עילת תביעה כנגד הנתבעת. אני סבורה, כי במקרה הנ"ל לא הורם הנטל להוכיח כי בזמן בו שיתפה הנתבעת את הפרסום אכן הופיעו

בית משפט השלום בבית ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

תיוג שמו ותמונתו של התובע. כאמור, באסמכתא שהוצגה בפני וצורפה לכתב התביעה, לא נראים פרטיו של התובע, ומהעדויות שנשמעו לא הוכח ועל כן לא ניתן לקבוע, כי בעת השיתוף פרטים אלה הופיעו שם.

21. זאת ועוד, הנתבעת העידה, כי האמירות מושא השיתוף לא כוונו כלפי התובע ספציפית, אלא נועדו להביע ביקורת כללית על מה שראתה בסרטון שצורף לפרסום. כך, ציינה כי "אני לא דיברתי ספציפית על אף בן אדם ישירות, דיברתי בכללי על אלימות שהייתה שם" (שורה 34 בעמ' 11, שורה 1 בעמ' 12), וכך "הפוסט של איתי אני לא יודעת אם היה רשום שם את הפרטים שלו... אני לא זוכרת ואני לא יודעת" (שורות 29-30 בעמ' 14). עוד הוסיפה הנתבעת כי "אני לא ראיתי את התמונה של השוטר. זו פעם ראשונה שרואה את הבן אדם" (שורה 1 בעמ' 15). מכך עולה, כי הנתבעת אינה זוכרת האם תמונתו של התובע הופיעה בפרסום כאשר שיתפה אותו, ומכל מקום, כאמור, טענות התובע בעניין זה לא הוכחו ברמה העובדתית.

22. הנתבעת ציינה, כי פרסמה את השיתוף בתגובה לסרטון שצורף לפרסום (שורות 4-5 בעמ' 14), ואף הוצג בפני בדיון. צפייה בסרט מעלה, כי לא ניתן לזהות כל פרט ממנו, בוודאי שלא ניתן לראות בו באופן כלשהו את התובע. כך, אפילו לא ניתן לראות מי מבין שני השוטרים שיוצאים מהרכב – הוא התובע, ומי הוא שותפו. כל שרואים הוא, שני בני אדם, אשר יוצאים מרכב משטרת ומעכבים אדם שלישי. לא ניתן לזהות את השוטרים, ולא ניתן לזהות את המעוכב.

23. בעניין בכרי ציין בית המשפט כי דרישת הזיהוי הינה דרישה מהותית ולא טכנית. לדבריו, "ככל שהדברים נוגעים לדרישת הזיהוי, מתבטא הדבר בבחינה, על פי מדד אובייקטיבי, האם האדם הסביר היה קושר בין הדברים לבין הפרט ומזהה אותם כמי שהתייחסו אליו. בהעדר זיהוי של הפרט וייחוס הדברים אליו – לא עלולה להיגרם פגיעה בשמו הטוב אף אם הוא עצמו חש שרגשותיו נפגעו. המבחן האובייקטיבי נגזר ממהות הזכות לשם טוב - הערכת הסביבה את הפרט".

24. בעניינינו, לא ניתן לייחס לתובע את הפרסום כפי שהובא בפני. גם הביטויים שצירפה הנתבעת לשיתוף, שעל טיבם אעמוד בהמשך, אינם מזכירים כל פרט העלול להצביע על התובע או לקשר בינם לבין התובע או בכלל שהוא שוטר. לא ניתן לקבוע, בהתאם לאמור לעיל, כי האדם הסביר היה מזהה את הדברים ככאלו שהתייחסו לתובע. יתרה מכך, מצילום המסך שהובא, לא ניתן אפילו לדעת שהפרסום מתייחס לשוטרים כמאפיין קבוצתי אליו משתייך התובע.

25. איני סבורה גם כי יש בנסיבות החיצוניות לאירוע כדי לקשור בין השיתוף שעשתה הנתבעת, לתובע. בעניין בכרי ציין בית המשפט העליון, כי גם במצבים בהם לא מופיעים שמו או תמונתו של

בית משפט השלום בבית ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

התובע, יכול שיימצא המפרסם (או יתר האחראים לפרסום) חייב בגין הוצאת לשון הרע, ובלבד שהמדובר בנתונים שהם בידיעתם הרגילה של אלו ששמעו את הדברים או קראו אותם.

26. כאמור, התובע לא הוכיח, כי בפרסום אותו שיתפה הנתבעת היו פרטים מזהים כלשהם העלולים לקשור בין הפרסום לבינו. כיוצא מכך, אף לא הוכח כי בפרסום היו קיימים בעת השיתוף נתונים נסיבתיים המצביעים על התובע באופן ספציפי, וזאת שכן לא הוכח באיזו נקודה בזמן פורסם השיתוף ואילו פרטים היו קיימים בו. אין חולק, כי הפרסום עצמו שונה מספר פעמים והתובע עצמו אף ציין כי "לא יודע על מה הוא יכול לראות... עברה שנה אולי נמחק או הוסר" (שורה 11 בעמ' 8).

27. העדר עמידה בדרישת הזיהוי די בו כדי לדחות את התובענה (ע"א 3322/16 איי די איי חברה לביטוח בע"מ נ' לשכת סוכני ביטוח בישראל (30.04.2017)). בניגוד לאיזונים האחרים שננקטו בחוק, ביחס לפרסומי דיבה על אדם ספציפי הניתן לזיהוי, האיזון שנוקט בו החוק ביחס לפרסום ביטוי שקרי ציבורי – שונה, כך שהמחוקק שלל מראש את תחולת זכות התביעה בשל פרסום שכזה (עניין בכרי, לעיל).

28. למעלה מהצורך, אדרש במספר מילים לשיתוף לגופו. מילותיה של הנתבעת כאמור היו "חיות אדם גואל נפש". אמירות כאלו בכלל, וכאשר הן מכוונות לאנשי ציבור בפרט, אינן הולמות ואינן תורמות לשיח החופשי.

29. עם זאת, נקבע לא אחת, כי שימוש בקללות וגידופים, גם אם אינם מחמיאים, אינם בבחינת לשון הרע. כך, נקבע למשל בת"א (שלום ת"א) 16294-08 גולדרינג נ' תמרי (19.11.2009) כי "מדובר בגידופים ובשפת רחוב, אשר אינם מחמיאים, בוודאי, למושאים, אך אין בהם, כמובן, משום אמת עובדתית, וכך אף יובנו ע"י "האדם הסביר". לפיכך, מילים אלה אינן עולות כדי לשון הרע כמובנה בסעיף 1 לחוק... הלכה היא, כי לא כל אמירה בשעת כעס, ולו פוגעת ועולבת, מהווה בסיס לתביעת דיבה וכי יש לפרש את הדברים על רקע ההקשר שבו נאמרו. מקום בו ברור מן הנסיבות כי האומר שרוי בכעס רב ובפרץ רגשות, הרי שאין להבין דבריו כהוצאת לשון הרע, אלא אך כביטוי סתמי של רוגז ותסכול, אף שלא נעים לאוזני השומע ומיותר".

30. בדומה, נקבע ברע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ, סג(3) 664 (2010) (להלן: עניין מור), כי "האינטרנט הוא "כיכר העיר" החדשה שהכול שותפים לה. המדיום החדש – המרחב הווירטואלי – מצוי בכל ופתוח לכל. הכלים שהוא מציע, ובהם "חדרי השיח", הדואר האלקטרוני, הגלישה על גלי הרשת העולמית ובתוך הרשתות החברתיות – מאפשרים קבלת מידע והעברתו, "האזנה" לדעות של אחרים והשמעתן של דעות עצמיות. זהו אפוא אמצעי דמוקרטי מובהק המקדם גם את עקרון השוויון ומציב מחסום בפני התערבות שלטונית ובפועל רגולטיבית בחופש הביטוי. המקלדת זמינה לכל כותב, והקשה על זנבו

בית משפט השלום בבית ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

של "העכבר" מובילה את הכתוב לקצווי הארץ. הציבור אינו זקוק באותה מידה כבעבר לפלטפורמה שמעמידים לרשותו אחרים... מעת לעת נשמעת ביקורת על תוכנן של התגובות ועל דרך ניסוחן. אם לומר את המעט, הרי שבתרבות המקומית לא תמיד שולטים בז'אנר זה – הלשון הצחה, הניסוח הרהוט והמסרים המעודנים. חלק ניכר מהפרסומים נושא במקומותינו אופי וולגרי ובוטה, וישנו פער בולט בין הנחרצות של הדעות המבוטאות לבין התשתית התומכת בהן. כל אלה משפיעים ללא ספק גם על הערך והמשקל שניתן לייחס לרבים מפרסומי ה-instant המופיעים באינטרנט חדשות לבקרים. אולם בכל אלה אין כדי לשמוט את הערך החוקתי העומד ביסוד השיח הזה". עוד מוסיף שם בית המשפט ואומר "הוא הדין לתביעות קטנוניות שיש לראות בהן "זוטי דברים". עוד יש לזכור, כי כשם שלא כל קריאת גנאי ברחובה של עיר מקימה עילת תביעה, כך אף לא כל פרסום מגנה ומגונה באינטרנט מהוה עילה. רבות מן התגובות באינטרנט הן דברי הבל ברמה ירודה, שכל בר דעת מבין כי אין לייחס להן כל משקל, וערכן "העוולתי" הוא בהתאם".

31. אני סבורה, כי אין עניינינו נופל לתוך אותם מקרים בהם יש לקבוע כי באיזון שבין חופש הביטוי לזכות לשם טוב, יש להגביל את חופש הביטוי. יתרה מכך, יש לתת את הדעת לחשש העולה מפגיעה חמורה בחופש הביטוי באופן שיצור אפקט מצנן על המשתמשים ברשתות החברתיות. הנתבעת העידה בדיון כי "באותו רגע כשהבנתי והבנתי את הסיטואציה אז הרגשתי כאילו בן אדם לא יכול אומרים להביע את עצמו. אני באמת מפחדת היום באמת מפחדת להגיד בפייסבוק, לעשות לייק כי זה הגיע למצב שאתה מפחד להביע את עצמך ולהגיד משהו" (שורות 24-26 בעמ' 12). לשאלת בית המשפט איך הייתה פועלת אילו היום הייתה נתקלת בפרסום, השיבה "הייתי פשוט ממשיכה האלה".

32. מדברים אלו אין להתעלם. בית המשפט בעניין נידלי מציין כי "בניסיון לשמור על נקודת האיזון הנכונה בין מימוש תכליתו של חוק איסור לשון הרע, לבין האינטרסים הציבוריים כבדי המשקל הניצבים מנגד, ובראשם כמובן חופש הביטוי – שהוא כידוע "ציפור נפשה" של הדמוקרטיה... יש לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרשנות שתייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאות לגיטימית וחופשית ברשת האינטרנט". גם בבג"ץ 5239/11 אבנרי נ' הכנסת (נבו 15.04.2015) ציין כי "פגיעתו של האפקט המצנן בחופש הביטוי הוכרה בפסיקתו של בית משפט זה. כך למשל, נפסק כי לקביעת היקף האחריות לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק איסור לשון הרע) ולתחולתן של ההגנות המוקנות בו עשויה להיות השפעה מסוג אפקט מצנן על חופש הביטוי, השפעה אשר צריך שתשפיע על פרשנותן של הוראות החוק... הטלת אחריות נזיקית בשל התבטאות "מייקרת" את מחיר ההתבטאות בעיני המתבטא הפוטנציאלי. היא מוסיפה למערך השיקולים הרלוונטי שיקול נוסף – החבות הנזיקית. עלות אפשרית נוספת זו עלולה לגרום להפחתת המוטיבציה להתבטא והיא אף עלולה לגרום, אצל מתבטאים פוטנציאליים מסוימים, להימנעות כליל מלהתבטא באופן ה'אסור'".

בית משפט השלום בבית ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

33. הדברים יפים גם לעניינינו. חששה של הנתבעת להשתתף בשיח ברשתות החברתיות, ותחושתה כי עדיף להימנע מתגובה "בשביל לא להגיע לבית משפט" (שורה 29 בעמ' 5) יש בו כדי להדגים את אותו אפקט מצנן בו עוסקת הפסיקה וממנו אף התריעו ב"כ הנתבעת והאגודה לזכויות האזרח.

34. נוכח האמור לעיל, אני סבורה כי התובע לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח כי מדובר בביטוי המטיל חבות בגינו (שלב הבחינה השני), נוכח היעדר עמידה בדרישת הזיהוי הקבועה בחוק.

35. לבסוף אציין, כי גם אם הייתי קובעת כי היה פרסום כזה שיש בו כדי לזהות את התובע, ובפרסום שיש בו כדי לשון הרע, הרי שהנתבעת הייתה חוסה תחת הגנת זוטי הדברים, כפי שיוסבר להלן.

זוטי דברים ?

36. כאמור, בא כוחה של הנתבעת ציין כי התבטאות הנתבעת חוסה תחת הגנת זוטי דברים נוכח נסיבות הפרסום. לדבריו, פרסומה של הנתבעת לא זכה לכל תגובה או סימון חיבוב ("לייק"), מה שמעיד על פגיעה מזערית בזכות שאין דרכה להתברר בבית המשפט. סבורני כי הצדק עמו גם בעניין זה.

37. בעניין רמי מור מתייחס בית המשפט להגנה זו וקובע כי "שאלה היא האם ראוי להחיל את דיני לשון הרע הקיימים על פרסומים משמיצים באינטרנט... השינויים המתחייבים כוללים היבטים שונים של הפרסום באינטרנט, ובהם: המשקל המועט שניתן לעיתים קרובות להתבטאויות במסגרת תגוביות בכלל, ובמסגרת תגוביות אנונימיות בפרט; ריבוי התגוביות באופן שלעיתים קרובות הפרסום המשמיץ "נבלע בהמון"; והנגישות של הנפגע-עצמו, ושל שוחרי טובתו, לאותם אתרים שבהם נעשה הפרסום הכולל לשון הרע, והיכולת לפרסם הכחשות ותגובות מתאימות... כל אלה עשויים לעיתים תכופות לייתר את הצורך האמיתי בקיומה של תביעת לשון הרע, ואף להפוך את טענות הנפגע ל'זוטי דברים'".

38. כך, בפסיקה שלאחר מכן התייחסו בתי המשפט לדברים שנקבעו שם, באומרם כי קיימים סוגי התבטאויות אשר גם אם לא מכבדים את אומנם, הם אינם בהכרח מהווים לשון הרע או מקימים עילה משפטית, ועל כן ניתן לסווגם כזוטי דברים. כך למשל, בע"ע (ארצי) 46548-09-12 אבידן - פלאפון תקשורת בע"מ (נבו 31.03.2015) נקבע כי "יש לקחת בחשבון שלעיתים נאמרים דברים מתוך רוגז רגעי או סערת רגשות, כחלק מהתנהלות יומיומית או בעידנא דריחתא נוכח לחץ העבודה; לא לכל עלבון יש להתייחס כאל לשון הרע במובנה המשפטי, ותיתכן בהקשר זה אף הגנת זוטי דברים"; בתמ"ש (שלום נצ') 26439-11-15 ו.ש נ' ב.ש (נבו 12.01.2017) מצוין בית המשפט כי "מכל אלה יש ללמוד ולהפנים, כי אם מדובר בפרסום אינטרנטי חד פעמי שאינו ברך

בית משפט השלום בבתי ים

תא"מ 20-05-64966 חמו נ' לוי ואח'

פוגעני גבוה מבחינת חומרת הביטוי הפוגעני, מופעו היה קצר מועד וכך גם כמות השיתופים והחשיפה ולאחריו באה התנצלות והוא נמחק מהאתר בו הופיע... הרי שגישת בית המשפט צריכה לראות בכך מקרה גבולי מבחינת הצדקתו להידון לפי דיני לשון הרע עד כדי הצדקת פיצוי".

39. בעניינינו, העדות היחידה לשיתוף שביצעה הנתבעת הוא צילום המסך שצורף לכתב התביעה, בו לא נראות כל תגובה או חיבוב. על כן, גם מאפייני הפרסום – שיתוף לפרסום של אדם אחר הנעשה באינטרנט שאינו זכה כלל לתגובות ועונה על המאפיינים שנמנו בשלל פסקי הדין לעיל; מצביעים על כך שדבריה של הנתבעת בבחינת זוטי דברים, המייתרים את הצורך שבתביעת לשון הרע.

סוף דבר

40. נוכח האמור, דין התובענה להידחות. התובע ישלם לנתבעת הוצאות בסכום של 400 ₪ ושכ"ט עו"ד הנתבע בסכום של 5,500 ₪. הסכומים האמורים כוללים מס ערך מוסך, והם ישולמו תוך 45 ימים, שכן אחרת יישאו הצמדה וריבית פיגורים מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ז אייר תשפ"א, 09 מאי 2021, בהעדר הצדדים.

ויגדאן חליחל, רשמת בכירה

